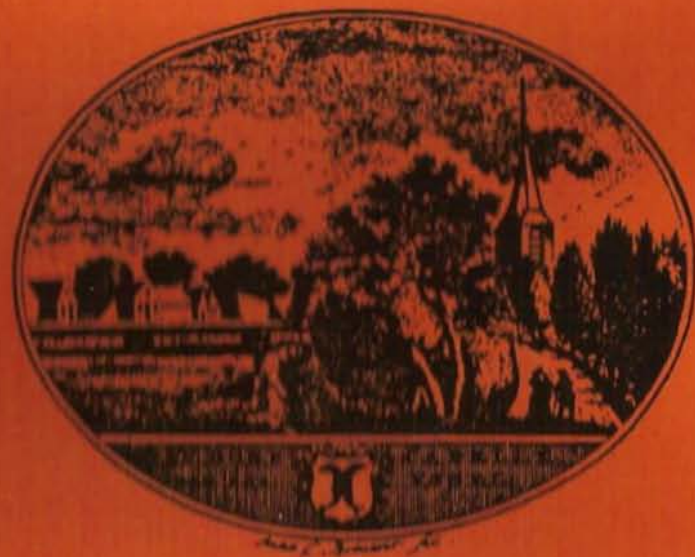

nov. 1936

Vereeniging tot behoud van

'Oud Capelle'

UITNODIGING

tot het bijwonen van de ledenvergadering van
de Vereniging tot behoud van "Oud-Capelle"

op donderdagavond 13 november 1986
aanvang 20.00 uur

in de aula van de Capelse Muziekschool,
Dorpsstraat 164.

) A G E N D A

1. Opening en mededelingen van de voorzitter
2. Notulen vorige ledenvergadering
3. Lezing van drs. G.P.T. van der Vaart, historicus met als onderwerp:
"De wisselwerking tussen geografische omstandigheden en de activiteiten van de bewoners van Capelle aan den IJssel"
4. Voorstel statutenwijziging
5. Financiële verslag van de boekhouder
6. Bestuursverkiezing
7. Begroting 1987

PAUZE

8. Korte inleiding door drs. G.P.T. v.d. Vaart:
"Mogelijke werkwijze voor het maken van een plan voor een oudheidkamer/lokaal museum in Capelle aan den IJssel"
9. Gelegenheid tot het stellen van vragen
10. Algemene rondvraag
11. Sluiting

Zie ook de toelichting bij de agenda

TOELICHTING BIJ DE AGENDA

Punt 3:

Dr. G.P.T. van der Vaart is woonachtig te Leliden, maar bracht zijn jeugdjaren door in Capelle aan den IJssel.

Zijn betoog bespreekt de invloed van de bodem op de mens en de invloed van de mensen op de bodem. Dia's van Capelle uit de verzameling van de heer M. Visser zullen een en ander illustreren.

Punt 4:

Het motto van deze ledenvergadering is:
"Van V.O.C. naar H.V.C. (= Historische Vereniging Capelle aan den IJssel)"; anders gezegd: het bestuur van uw vereniging stelt voor Naam, Doel en Middelen (activiteiten) te veranderen, respectievelijk uit te breiden.

Kort gezegd: meer aandacht voor:

- a. kennis en geschiedenis betreffende Capelle;
- b. behoud historische bebouwing en objecten;
- c. stichten, instandhouden en beheren van een lokaal museum of een oudheidkamer.

Zie het elders in dit boekje opgenomen Ontwerp Statutenwijziging.

Artikel 15 van de huidige statuten regelt rechtsgeldige wijzigingen. Daarom dient ten minste de helft van het aantal leden op 13 november 1986 aanwezig te zijn, anders zal na minstens 1 maand en in ieder geval binnen 3 maanden nog een tweede ledenvergadering belegd moeten worden, waarin ten minste 2/3 van het aantal aanwezige leden rechtsgeldig kan besluiten tot statutenwijziging.

Enige kleine, praktische wijzigingen in de artikelen 5, 6, 9 en 13 worden tijdens de vergadering toegelicht.

Punt 6:

Het zittende bestuur treedt in zijn geheel af.

Herkiesbaar zijn: de heer A.I. Klaver en mw. Ev.A. Obbes.

Kandidaat gesteld zijn: de heren H.G. Gerritsen, P.A. Siepman, P. van der Vaart Gzn en M. Visser.

De leden kunnen voor de aanvang der vergadering bij de voorzitter (tel. 450.57.63) deze kandidatenlijst aanvullen. Schroomt u niet, zes bestuursleden is eigenlijk te weinig.

Punt 7:

Het bestuur stelt contributie-verhoging voor. De uitgave van een gratis "Jaarboekje" voor de leden en de andere (deels nieuwe) activiteiten zullen meer inkomsten vergen.

Punt 8:

- In het Ontwerp Welzijnsjaarprogramma 1987 spreken B & W van Capelle aan den IJssel over:
- "streven naar een verbetering van het culturele klimaat binnen onze Capelse gemeenschap" en
  - "initiatieven en activiteiten die daarop gericht zijn, zullen wij zoveel mogelijk ondersteunen" en
  - "... een notitie over een Oudheidkamer .." en
  - "... speciale exposities en educatieve activiteiten kunnen voorkómen, dat de Oudheidkamer een statisch gebeuren wordt".

In dit kader ziet het bestuur van uw vereniging mogelijkheden - uiteraard niet zonder veel steun van de overheid en de Capelse gemeenschap - zo'n Oudheidkamer of lokaal museum te realiseren.

Tijdens de PAUZE zal er gelegenheid zijn een kleine foto-expositie over het oude Capelle te bezichtigen, samengesteld door mw. Ev.A. Obbes uit materiaal uit het foto-archief van de gemeente Capelle aan den IJssel.

VAN V.O.C. NAAR H.V.C.

Al sinds 27 februari 1980 bestaat er in onze gemeente een vereniging die zich als hoofddoel het behouden en beschermen van oude, voor de historie van belang zijnde bebouwing in Capelle ten doel stelt.

De Vereniging tot behoud van "Oud-Capelle" dus (ook wel V.O.C. genaamd), waarvan U hier het informatieblad voor U hebt liggen.

Sinds enige tijd bestaat er wat onvrede over het functioneren van de vereniging. Ook bij het bestuur zelf. Die onvrede wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de doelstelling van de vereniging bij lange na niet gehaald wordt. Ondanks verwoede pogingen vooral in de beginjaren van de vereniging om het tij te doen keren, werden toch verscheidene naar de mening van de vereniging voor de historie van belang zijnde panden, afgebroken. De sloop van het oude gemaal aan de Plantsoenstraat is hiervan wel het meest sprekende voorbeeld.

Capelle groeit gestaag naar de 60.000 inwoners. Het vroegere dorp kent een rijk historisch verleden, dat aan de hand van de geschreven papieren tot de dertiende eeuw en aan de hand van bodemvondsten nog veel verder teruggaat. De gemeente beschikt over een vrij omvangrijk archief, dat wacht op nader onderzoek. Er is in Capelle veel belangstelling voor de geschiedenis van de plaats.

Al met al lijkt er voldoende draagkracht aanwezig om in Capelle tot een Historische Vereniging te komen met een wat meer algemenere doelstelling dan de V.O.C. heeft.

Daartoe is er in de afgelopen weken veel overleg geweest. Onder meer met de burgemeester van Capelle, de heer Van Leeuwen en de gemeentearchivaris van Rotterdam (en van Capelle),

de heer Schimmelpenninck van der Oije. Daarnaast uiteraard met het bestuur van de V.O.C.

Eén en ander heeft geleid tot een voorstel tot statutenwijziging van de V.O.C. (waarnaar ik U gaarne verwijs), een naamswijziging (Historische Vereniging Capelle) en een andere aanpak van de werkzaamheden waarover U op 13 november as. meer zult horen.

Ik ben bijzonder blij met de gang van zaken tot nu toe. Er wordt wel eens gezegd dat de gemiddelde Capellenaar zich weinig bij zijn of haar woonplaats betrokken voelt (hetgeen ik niet geloof) en dat het de hoogste tijd wordt voor een eigen cultuur-klimaat in Capelle (waar ik het mee eens ben). Een goed functionerende historische vereniging kan er aan mee helpen om die betrokkenheid en dat eigen "cultuur-klimaat" te bewerkstelligen, maar verder is het gewoon leuk om lid van zo'n club te zijn, laten we dat niet vergeten.

Tot ziens op de 13e november.

E.J. Eeftink

ONTWERP STATUTENWIJZIGING

van de Vereniging tot behoud van "Oud-Capelle"
(wordt "Historische Vereniging Capelle aan den
IJssel")

Naam en zetel

Art. 1 De vereniging draagt de naam: "Historische Vereniging Capelle aan den IJssel" en is gevestigd te Capelle aan den IJssel.

Duur, verenigingsjaar en boekjaar

Art. 2 De vereniging is aangegaan voor onbepaalde tijd. Verenigingsjaar en boekjaar vallen samen met het kalenderjaar.

Doel en middelen

Art. 3 De vereniging heeft ten doel:

- lid 1* a. het bevorderen van kennis van en belangstelling ^{voor} in de geschiedenis van Capelle aan den IJssel en omgeving;
- b. het stimuleren van behoud en bescherming van historische bebouwing en monumenten en objecten van geschiedenis en kunst;
- c. het stichten, instandhouden en beheeren van een Capelse oudheidkamer en/of lokaal museum, *al of niet in samenwerk.*
- lid 2* Zij tracht dit doel te bereiken door:
- a. het houden van bijeenkomsten, voordrachten, excursies en tentoonstellingen;
- b. het uitgeven van geschriften;
- c. het bepleiten van haar doelstellingen bij de overheid en particulieren;
- d. het inventariseren van cultuur-historische monumenten en objecten;
- e. het verwerven van fondsen ter ondersteuning van haar doelstellingen;
- f. het in eigendom verkrijgen, huren of in bruikleen nemen van cultuur-historische objecten;

6

*Art. 3
w. 5
sam. best. voor en
andere
m. d. b. v. v. v.*

- g. het geven van adviezen aan overheidsinstanties en particulieren;
- h. het steunen van pogingen door anderen in de geest der vereniging ondernomen, en
- i. alle verdere middelen, die aan het doel bevorderlijk zijn.

Lidmaatschap

Art. 4 Lid van de vereniging kunnen zijn natuurlijke en rechtspersonen.

De vereniging kent:

- a. gewone leden;
- b. donateurs en donatrices;
- c. ere-leden;
- d. adviseurs.

Gewone leden zijn zij, die zich bij het bestuur hebben aangemeld en als zodanig zijn toegelaten.

Donateurs en donatrices zijn zij, die zich bereid hebben verklaard een bij huishoudelijk reglement te bepalen bijdrage aan de vereniging te schenken. Ere-leden zijn die leden, die daartoe op voordracht van het bestuur door de ledenvergadering zijn benoemd wegens bijzondere verdiensten voor de vereniging of haar doelstellingen.

Adviseurs zijn deskundigen, die benoemd door het bestuur al of niet tegen vergoeding met bepaalde taken zijn belast en als zodanig toegang hebben tot alle bestuurs- en ledenvergaderingen.

De ledenvergadering kan op voorstel van het bestuur een beschermheer of beschermvrouwe kiezen.

Art. 5 Het lidmaatschap eindigt:

- a. door overlijden van het lid of bij verlies van de handelingsbekwaamheid van het lid.

Is een rechtspersoon lid van de vereniging, dan eindigt haar lidmaat-

7

- schap wanneer zij ophoudt te bestaan;
- b. door opzegging door het lid;
  - c. door opzegging namens de vereniging;
  - d. door ontzetting.
2. Opzegging van het lidmaatschap door het lid kan slechts geschieden tegen het einde van een verenigingsjaar. Zij geschiedt door een schriftelijke kennisgeving, welke voor de eerste december in het bezit van de secretaris moet zijn. Deze is verplicht de ontvangst binnen acht dagen schriftelijk te bevestigen. Indien een opzegging niet tijdig heeft plaats gehad, loopt het lidmaatschap door tot het einde van het eerstvolgende verenigingsjaar, tenzij het bestuur anders besluit of van het lid redelijkerwijs niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren.
3. Opzegging van het lidmaatschap namens de vereniging kan tegen het einde van het lopende verenigingsjaar geschieden door het bestuur met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste vier weken, wanneer het lid, na daartoe bij herhaling schriftelijk te zijn aangemaand, op de eerste december niet ten volle aan zijn geldelijke verplichtingen jegens de vereniging heeft voldaan alsmede wanneer het lid heeft opgehouden te voldoen aan de vereisten welke te eniger tijd door de statuten voor het lidmaatschap gesteld mochten worden. De opzegging door het bestuur kan onmiddellijk beëindiging van het lidmaatschap tot gevolg hebben, wanneer redelijkerwijs van de vereniging niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voort-

duren.

De opzegging geschiedt steeds schriftelijk met opgave van de reden(en).

4. Ontzetting uit het lidmaatschap kan alleen worden uitgesproken wanneer een lid in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de vereniging handelt of de vereniging op onredelijke wijze benadeelt. De ontzetting geschiedt door het bestuur, dat het betrokken lid ten spoedigste van het besluit, met opgave van reden(en), in kennis stelt. De betrokkene is bevoegd binnen een maand na ontvangst van de kennisgeving in beroep te gaan bij de algemene vergadering. Gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep is het lid geschorst. Het besluit der algemene vergadering tot ontzetting zal moeten worden genomen met tenminste twee/derden van het aantal uitgebrachte geldige stemmen.

5. Wanneer het lidmaatschap in de loop van een verenigingsjaar, ongeacht de reden of oorzaak, eindigt, blijft desniettemin de jaarlijkse bijdrage voor het geheel door het lid verschuldigd, tenzij het bestuur anders besluit.

6. In afwijking van het bepaalde in de eerste volzin van artikel 36 lid 3 Boek 2 Burgerlijk Wetboek kan een lid zich door opzegging van zijn lidmaatschap niet onttrekken aan een besluit krachtens hetwelk de verplichtingen van een geldelijke aard van de leden worden verzwaaard, behoudens het in lid 2 van dit artikel bepaalde.

Het bestuur

Art. 6 1. Het bestuur bestaande uit tenminste vijf leden, wordt gekozen door de leden

bij eenvoudige meerderheid van stemmen voor een periode van twee verenigingsjaren.

De bestuursleden treden volgens door het bestuur vast te stellen rooster af en zijn dadelijk herkiesbaar.

2. De gekozen bestuursleden verdelen onderling de functies van voorzitter, secretaris en penningmeester.

De voorzitter, secretaris en penningmeester vormen tezamen het dagelijks bestuur. ~~Bij ontstentenis kiezen zij een w. d. r.~~
Het dagelijks bestuur is belast met de voorbereiding van al hetgeen in de bestuursvergadering ter overweging en beslissing moet worden gebracht en met de uitvoering van al hetgeen waartoe het bestuur heeft besloten.

3. De leden van het bestuur kunnen tezamen of afzonderlijk door de ledenvergadering worden ontslagen.

4. In tussentijdse vacatures wordt uiterlijk binnen drie maanden voorzien. Het tussentijdse gekozen lid treedt af op het tijdstip, waarop zijn voorganger volgens rooster van aftreding zou zijn afgetreden.

Art. 7 Het bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter of twee andere bestuursleden dit verlangen.

Bij huishoudelijk reglement worden regelen gesteld voor de bestuursvergadering.

Art. 8 Het bestuur vertegenwoordigt de vereniging in en buiten rechte. Het is bevoegd tot alle handelingen binnen de werkkring der vereniging, voorzover bij deze statuten niet anders is bepaald, waaronder het sluiten van overeenkomsten tot het kopen, vervreemden of bezwaren van registergoederen.

De besluiten en alle andere stukken, welke van de vereniging uitgaan, worden door de voorzitter en de secretaris ondertekend.

Het verslag der werkzaamheden, vergaderingen

Art. 9 Jaarlijks vóór 1 april heeft een algemene vergadering plaats, waarin de secretaris en de penningmeester verslag uitbrengen over het afgelopen jaar, respectievelijk van de werkzaamheden en financiën der vereniging. De goedkeuring van de rekening door de algemene vergadering strekt het bestuur tot volledige decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in bewijsstukken of andere onregelmatigheden. In deze vergadering worden de periodieke bestuursverkiezingen gehouden.

Art. 10 Een algemene vergadering wordt belegd zo dikwijls het bestuur dat nodig oordeelt of tenminste een/vijfde^{van} de leden hun verlangen daartoe schriftelijk aan het bestuur kenbaar maakt. Algemene vergaderingen worden bijeengeroepen door het bestuur met inachtneming van een termijn van acht dagen. De bijeenroeping geschiedt schriftelijk door een aan alle leden te zenden schriftelijke mededeling.

Stemming en besluitvorming

Art. 11 Alle besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen, behoudens het bepaalde in artikel 15.

Over onderwerpen, die niet bij oproeping ter kennis van de leden zijn gebracht, kan geen besluit worden genomen.

Art. 12 1. Stemming over personen geschiedt bij gesloten en ongetekende briefjes; over zaken wordt mondeling gestemd. Blanco

De leden-
vergadering
Kiest de
voorzitter

stemmen tellen niet mee.

2. Elk lid brengt één stem uit.

3. Staken de stemmen over zaken, dan wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Bij staking van stemmen over personen beslist de voorzitter van de vergadering.

Geldmiddelen

Art. 13 1. De geldmiddelen van de vereniging bestaan uit:

- a. de contributie van de leden, waarvan het bedrag jaarlijks door de algemene vergadering wordt vastgesteld;
- b. hetgeen door haar verkregen mocht worden door schenkingen, subsidies, donaties, publicaties en dergelijke.

Reglement

Art. 14 Het huishoudelijk reglement wordt vastgesteld, aangevuld en gewijzigd door de algemene vergadering.

Het mag geen bepalingen bevatten, strijdig met deze statuten.

Wijziging statuten en/of ontbinding van de vereniging

Art. 15 Een besluit tot wijziging van de statuten of tot ontbinding van de vereniging kan slechts worden genomen in een opzettelijk voor dat doel bijeengeroepen algemene vergadering, waarin ten minste de helft van het aantal leden aanwezig is.

Voor het tot stand komen van een besluit moet zich ten minste twee/derde van het aantal aanwezige leden voor de wijziging casu quo ontbinding verklaren.

Indien voor een dergelijke vergadering niet het vereiste aantal leden is opge-

komen, zal eerst één maand, doch uiterlijk binnen drie maanden, een tweede vergadering worden belegd, waarin ongeacht het aantal aanwezige leden kan worden besloten, mits zich ten minste twee/derde van het aantal aanwezige leden vóór de wijziging casu quo ontbinding verklaart.

Een eventueel batig saldo zal worden aangewend voor door de algemene vergadering te bepalen zodanige doeleinden als het meest met het doel der vereniging overeenstemmen.

Dorpsstraat met in het midden de nummers 26 en 28, vanaf de IJssel gezien, in het jaar 1909.

BEGROTING 1986

In 1986 zal het nodige gedaan moeten worden om ervoor te zorgen, dat alle leden hun contributie van dit jaar betalen. Helaas is de vereniging nog te klein om met acceptgiro's te kunnen werken.

De begroting 1986 wordt als volgt voorgesteld:

Ontvangsten

Contributies	f 500,--
Rente	f 120,--
Verkoop foto's	f 300,--
Donaties	f 10,--
Totale ontvangsten	f 930,-- =====

Uitgaven

Offset kosten 1985	f 89,--
Offset kosten 1986	f 200,--
Kamer van Koophandel	f 60,--
Jaarvergadering	f 100,--
Foto's	f 300,--
Diversen (bureau en portiekosten)	f 181,--
Totale uitgaven	f 930,-- =====

DE LAATSTE ZEILSCHIPPERS

De familie Snoei is een van de oudst bekende schippersfamilies uit Capelle. Bij een bezoek aan schipper Gijs Snoei werd het volgende verhaal genoteerd.

Grootvader Gijsbert voer in de vorige eeuw al met een houten aak van 18 ton, waarmee hij in hoofdzaak zand voor de zeilvaart vervoerde. Dit zand moest hij zelf opbaggeren bij IJsselmonde of Krimpen aan de Lek. Het was beulenwerk: eerst het zand van de rivierbodem afschrappen met een baggerbeugel, dan de beugel met de hand binnenboord hijsen en in het ruim legen. Na dit werk voer hij naar de havens van Rotterdam op zoek naar een zeilschip dat het zand van hem wilde kopen. Voor een zeezeilschip was zand hetgene, dat ervoor zorgde dat het schip diep genoeg in het water lag als het ongeladen moest uitvaren.

In de herfst had grootvader ander werk, dan vervoerde hij fruit naar de zeilschepen. Het was een hard bestaan. Er speelden vele factoren een rol om te kunnen en te blijven varen. Wind, storm, mist, de stroom van de rivier, lange winters met veel ijsgang. Nee, het viel voorwaar niet mee.

In 1887 werd vader Willem geboren. Hij kreeg het varen met de paplepel ingegoten. Reeds vroeg leerde hij zeilen hijsen en reven, stagen verzetten, de zwaarden en het roer bedienen, touwsplitsen en knopen, kalefateren en nog duizend en één andere dingen om een schip te onderhouden.

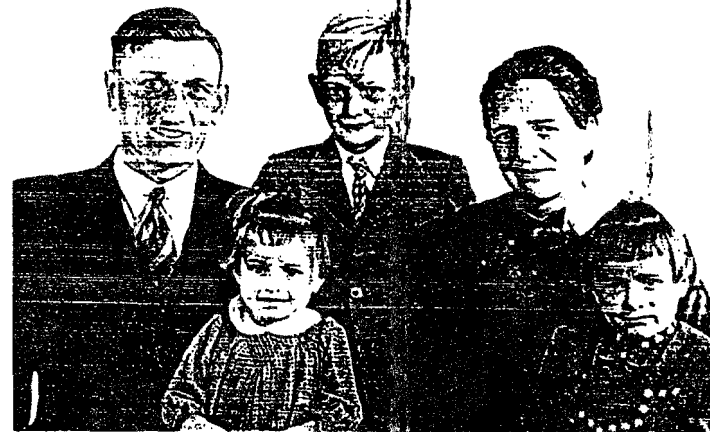
Als Willem 20 jaar is gaat hij als zetschipper varen bij Breys op een zeilschip. Vrij snel daarna, op 14 september 1907 trouwt hij met Elizabeth Aartje Buitenga. Zij is de

dochter van Douwe Buitenga, die in Keten woont en werkt in de steenbakkerij van de heer De Boer. Zij vaart een tijd met Willem mee, totdat zich de eerste baby aankondigt. Aan boord is geen plaats voor een baby, dus gaat moeder Snoei aan wal. Zij trekt tijdelijk bij haar vader in, alwaar dochter Cornelia het levenslicht aanschouwt. De tweede die zich aankondigt, is zoon Douwe. Als hij geboren wordt, wonen moeder en dochter Cornelia aan het Kralingseveer in een onderhuis bij de mandenmakerij van Jan van Holten. Als moeder op Landzicht 13 woont worden achtereenvolgens Katrien, Gijsbert, Willem, Geertje, Klaas, Jan, Bep, Boukje en Marrie geboren. Als laatste wordt zoon Bas geboren. Het gezin woont dan op Landzicht 1. Het eerste schip dat Willem koopt is een ijsselaak van 25 ton. Hij vaarter zand mee van de Lek naar Delft, Rijswijk en Den Haag. Zijn tweede schip is een paviljoenschuit van 53 ton. Het werd, evenals zijn eerste schip, de "vrouwe Elizabeth" genoemd.

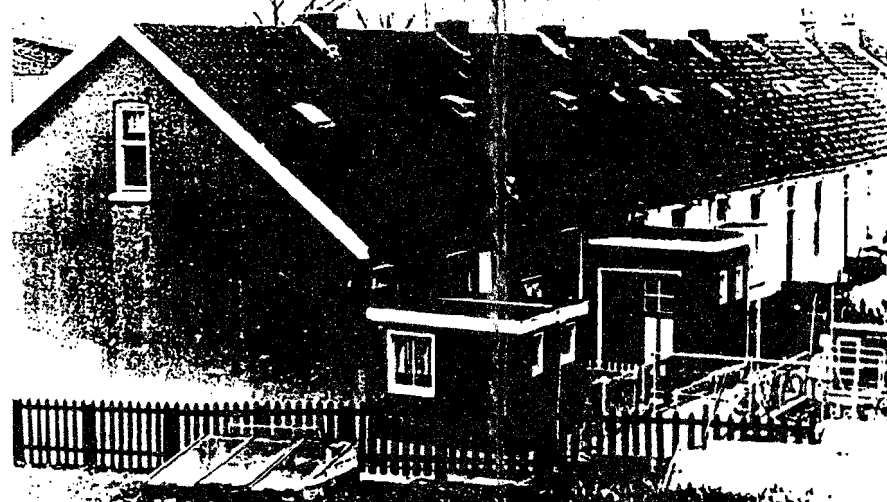
Aan boord moet gewerkt worden en de opgroeiende kinderen Douwe, Katrien en Gijs nemen de plaats van hun moeder in. De handen van beide zoons zijn op dit schip hard nodig en ook hier geldt: jong geleerd, oud gedaan. In 1920 koopt vader Willem zijn derde schip, een klipper van 72 ton, van Cor van Kleef. Dit schip heeft de toepasselijke naam "De Verandering". Op dit schip wordt weldra een hulpmotor geplaatst, de zogenaamde "lamme arm". Deze motor werd aan stuur- of bakboord geplaatst en dreef een lange as met een schroef aan die in en uit het water gedraaid kon worden.

Zeven van de kinderen Snoei gaan varen, alle zes zoons en de jongste dochter.

In 1963 overleed moeder en in 1970 vader Snoei, beiden in huize Landzicht 1.

Schipper Gijs Snoei met zijn vrouw en hun drie oudste kinderen, Wim- (hij overleed toen hij 9 jaar oud was), Jo en Bep. Na hen kregen zij nog vier kinderen n.l., Willem, de tweeling Arie en Adriana en Cornelia.

De- of het Landzicht in Capelle a.d. IJssel, daar werden de andere kinderen van Schipper Snoei geboren.

We gaan ons nu verder bezighouden met zoon Gijs, die nog steeds in Capelle-West woont met zijn vrouw.

Gijs wordt schipper op de Volento, geen zeilschip meer, maar een motorschip. Zijn eerste eigen schip wordt de "Vertrouwen", die hij in 1935 koopt en werd gebouwd bij de firma Boot te Alphen aan de Rijn.

In 1936 trouwt Gijs te Krimpen aan den IJssel met Adriana van Meyeren.

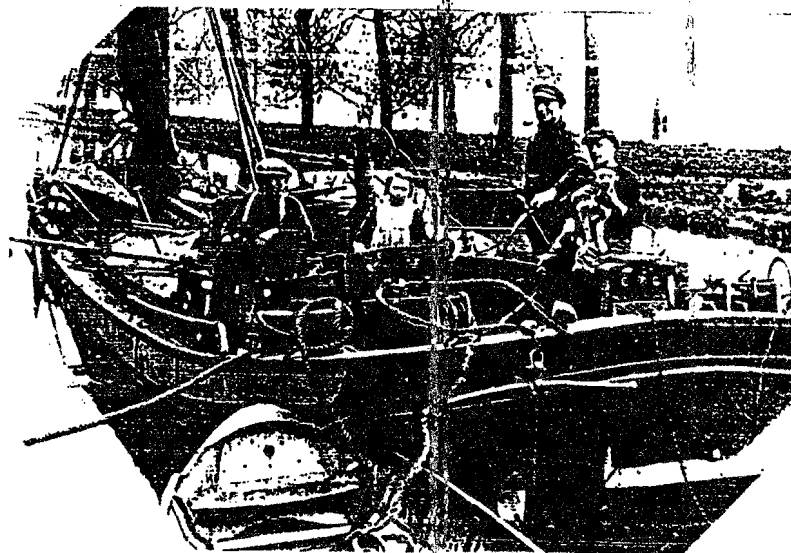
Als de Duitsers in 1940 hier de dienst uit gaan maken, beginnen de moeilijkheden. Zij zijn anti-Duits en proberen werk voor de bezetter zoveel mogelijk te ontlopen.

Gijs' broer Willem krijgt van de Duitsers de aanzegging, dat zijn schip "Door gunst verkregen" zal worden gevorderd. Dat nooit, zegt Gijs, dat wordt onderduiken. Eerst

weift Willem nog, maar op een goede dag in 1944 varen Willem en Gijs de Maas op en in een dode arm van de Maas bij Nifterik gaan zij samen duiken. In die buurt ligt een baggermolen, waar Willem gaat werken.

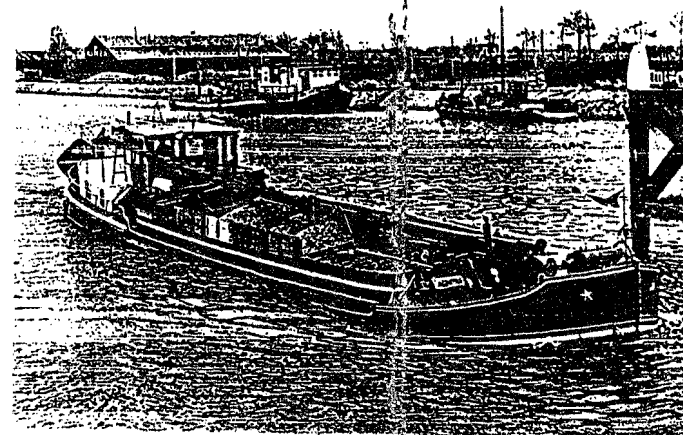
In september 1944 komen de geallieerden. De Engelse vliegtuigen bombarderen de baggermolen, die binnen vijf minuten zinkt. Dan worden de schepen beschoten. De paniek is groot. Als de vliegtuigen optrekken, maakt iedereen dat hij wegkomt. Gijs en zijn vrouw nemen hun kinderen onder de arm en proberen met de anderen dekking te zoeken achter een dijk. Eer ze daar zijn, komen de vliegtuigen weer in duikvlucht aangeraad. Wie kan de angst beschrijven, die men op zo'n moment doormaakt?! Net op tijd zien de piloten de vluchtende mensen en zonder te schieten trekken ze op en verdwijnen.

Op 17 september 1944 - tijdens de luchtlandingen bij Arnhem en Nijmegen - landen er ook in de buurt van de gebombardeerde sche-

De Verandering in den Haag, zand liggend, en liggend aan de boskant. Rechts is een hertenkamp.

Het kanaal is de vaarweg van de Laaghaven naar Scheveningen.

De Vertrouwen (1) van schipper Gijs Snoei. Daar voer hij mee van 1935, tot en met 1954.

pen para's en zweefvliegtuigen. Zo worden ze bevrijd.

Er komt werk aan de winkel: vliegtuigen helpen lossen. Dat is beter werk dan voor de Duitsers varen.

Een paar dagen later komen er Engelse officieren aan boord, die inkwartiering zoeken voor vermoeide soldaten, die bij de tankslag om Elst hadden gevochten. Als de soldaten weg zijn, komen de officieren weer: er moeten pontonbruggen gelegd worden over de Maas. De "Vertrouwen" gaat slepen en ankers uitbrengen om de pontonbruggen te verankeren, eerst bij Ravenstein, dan bij Grave. Ook bij Spijk in Duitsland helpt de "Vertrouwen" bij het bouwen van een spoorbrug.

Na de capitulatie van de Duitsers op 5 mei kan Gijs naar huis. Hoe zou het thuis zijn bij vader en moeder? Een paar dagen later wordt afgemeerd aan de werf van Vuyk in Ketten. Blij is het weerzien.

Wat zij verder zien is honger en ellende. Wel, voor de hongerenden hebben zij eten bij zich. Na korte tijd zijn ze door hun eten heen en moet de "Vertrouwen" weer gaan varen om de kost te verdienen: varen voor de voedselvoorziening, varen voor de wederopbouw. Er is werk genoeg voor de schippers, daar hebben de Duitsers wel voor gezorgd. Zij kunnen vertrouwen op de "Vertrouwen", die zijn best doet als van ouds.

Als in de nacht van 31 januari op 1 februari 1953 een verschrikkelijke storm over de Delta raast en de zee daardoor zo hoog wordt opgejaagd dat de dijken bezwijken, ligt de "Vertrouwen" in Belfeld geladen met fijn grint of grintzand. Dus op naar Numansdorp, lading lossen in zakken en de gaten dichten.

In 1954 gaat bij de firma Duyvendijk te

Krimpen aan den IJssel de tweede "Vertrouwen" te water en na een voorspoedige proefvaart draagt de werf het schip over aan schipper Gijs.

De ontwikkelingen gaan op alle terreinen door, ook in de scheepvaart. In 1960 wordt bij de firma Boot in Gouwsloot te Alphen aan de Rijn de Confiance te water gelaten, een prachtig, modern en vooral een goed schip.

Ook de kinderen van schipper Gijs worden groot. De zoons Willem en Arie varen in het kielzog van hun vader. De vloot is inmiddels uitgebreid met de Panta Rhei, waarop zoon Willem gezagvoerder wordt.

Op de Confiance vindt de commandowisseling plaats als schipper Gijs zijn vlag strijkt en de vlag van zoon Arie omhoog gaat.

In 1981 laat Arie een nieuw en groter schip bouwen: de Confidencia.

En zo bevaren de zoons Willem en Arie met hun gezinnen, waarbij ook al weer zoons!, de aloude vaarwegen en rivieren, die hun voorouders ook hebben bevaren.

Goede wacht en behouden vaart!

Genoteerd door M. Visser
Bewerkt door Ev.A. Obbes

BOERDERIJEN LANGS DE 's-GRAVENWEG

Van de IJsselmorselaan tot aan Kortenoord ligt de streek van de oude boerenhofsteden, waar het veebedrijf de hoofdzaak is en ook nog vaak de kaasbereiding wordt uitgeoefend.

Hoewel het uiterlijk van het woongedeelte van deze boerderijen nog al eens onderling verschillend is, omdat dit veelal aan de smaak van de als vakman bekend staande boerentimmerman was overgelaten, lijken zij in algemene grondvorm en inrichting toch veel op elkaar.

De voornaamste onderdelen van het bouwwerk werden meestal gebouwd naar voorbeeld van bestaande panden en naar oude tradities. Hier en daar zijn, al naar gelang behoefte en ligging, wel eens kleine afwijkingen noodzakelijk geacht.

Aan de 's-Gravenweg zijn alle bij de boerderijen behorende voorhuizen als dwarshuis geplaatst, waardoor het woonhuis over de volle breedte naar de weg gekeerd ligt en daarvan door een sloot is afgesloten, of door een kleine boomgaard, een kleurig voortuintje of voorhof.

Hierdoor zijn, op een enkele uitzondering na, alle woongedeelten op het zuiden gelegen.

Aangezien de boter- en vooral de kaasbereiding in onze streek vroeger zeer algemeen was en de laatste nog wel uitgeoefend wordt, lag de grote kaaskamer, waar de kazen bewaard werden, aan de voorzijde van het huis. Meestal gaf de voordeur direct toegang tot deze bewaarplaats, terwijl de toegang tot de woning van de boer gewoonlijk aan de zijkant van het huis werd gevonden.

De meeste hoeven hebben, omdat ze aan beide zijkanten van het erf aan een brede tocht-

of kavelsloot grenzen, een afzonderlijk boen- of spoelhek met spoelvlonder. In dit spoelhek wordt het melkgerei en het vaatwerk gereinigd en ook is er vaak een koelbak geplaatst voor het bewaren van de melk.

Van de openbare weg zijn de boerderijen over de sloot te bereiken door een houten brug, een gemetseld boogbrugje of een aarden dam met duiker.

Ze zijn afgesloten door houten of ijzeren inrijhekken, met de naam van de boerderij of soms met kernachtige, vaak bijbelse spreuken op de hekstijlen.

De voor het bouwwerk gebruikte materialen zijn bijna overal dezelfde geweest; ze dragen als vanzelfsprekend een zeer bescheiden karakter. Gele baksteen en best dakriet waren de hoofdzaak.

Er bestond samenhang door de toegepaste bouwmaterialen met ligging en omgeving, want omdat de Hollandse IJssel zo dicht bij is, werd voor metselwerk bij voorkeur de kleine grijsgele IJsselsteen gebruikt. Dit werd vaak in ritmisch verband verlevendigd door de toepassing van helrode baksteen voor strekken boven de vensters, vlechtingen, gevelhoeken enzovoorts.

De dakvlakken zijn oorspronkelijk allemaal met riet bedekt, dat heel gemakkelijk uit de omgeving van de Maas, Lek, IJssel en Biesbos aan te voeren was. In de loop der jaren werd de kleur hiervan goudbruin of donkergroen. Doorgaans zijn de daknokken met gebogen vorstpannen tegen het inregenen afgedekt. Zij worden in kalkspecie tegen elkaar gelegd.

De zware houten kozijnen zijn gewoonlijk wit of lichtgeel geschilderd, ramen, deuren en blinden zijn groen geschilderd; kleurstellingen die het goed doen.

Het overheersende hoevetype is het zuivere Zuid-Hollandse hoevetype, dat afkomstig is uit het laatst der zeventiende of begin achttiende eeuw. Helaas verdwijnen er langzamerhand vele om uiteenlopende redenen, om plaats te maken voor moderne hoeven, die over het algemeen niet veel aantrekkelijks hebben.

Om te beginnen bekijken we hofstede aan de 's-Gravenweg nr. 101. Deze is vrij eenvoudig van uiterlijk, doch fors gebouwd, met een zeer brede raamverdeling, waaruit op te maken valt, dat de vroegere originele kruisramen door gewone schuiframen met kleine ruitindeling zijn vervangen.

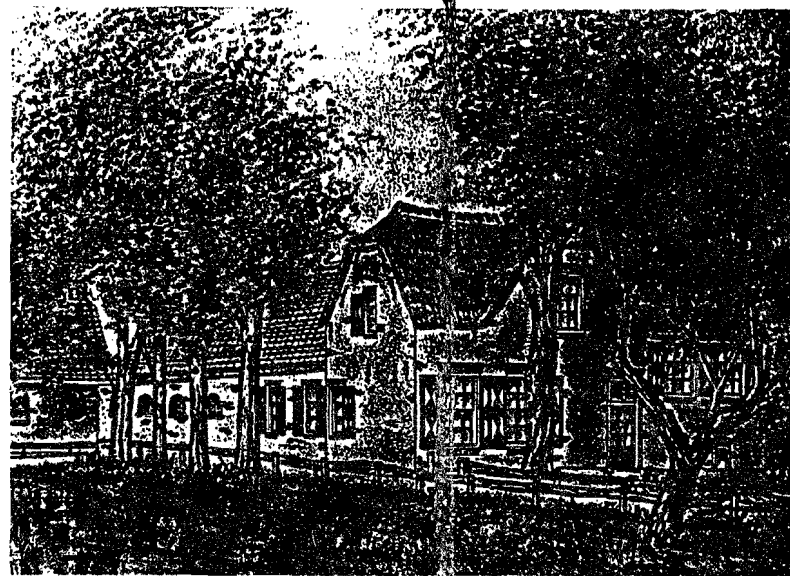
Het overstekende grote, met riet bedekte dak, dat zich als zadeldak over de volle breedte van het woonhuis uitstrekt, eindigt aan weerszijden tegen een sluitgevel. Aan iedere zijde hebben de dakken afgeknotte gedeelten, de zogenaamde "wolfseinden".

In het rechter woonhuisgedeelte bevindt zich de opkamer, waaronder - zoals gewoonlijk - de melkkelder wordt aangetroffen. De hofstede is ruim 10 jaar in gebruik als clubgebouw voor een scoutinggroep. In het woonhuis woont de beheerder.

De volgende boerenhofstede is die van nr. 219. Dit is een voorbeeld van goede landelijke bouwkunst uit de zeventiende eeuw.

De hoofdvorm van de voorgevel sluit zich aan bij de vorige hofstede, doch is anders van indeling en proportie. Het hoger opgaand gedeelte, dat in een topgevel eindigt, is veel breder en forser en heeft twee bovenvensters, terwijl het dwarsgedeelte heel kort is en eindigt tegen een korte, zware schoorsteen, die krachtig langs de zijgevel boven het dak uitsteekt.

In de goed verzorgde baksteengevels van IJs-

's-Gravenweg 101 in 1970

's-Gravenweg 219 op 30 april 1969

selsteen harmoniseren de over de voorgevel willekeurig verdeelde kozijnen, zwaar van afmeting en ongelijk van formaat onderling bijzonder goed en zijn met de brede gevelvlakken in evenwicht. Alleen zijn bij de restauratie, zo'n tien jaar geleden, de luiken niet goed in verhouding en kleur gebracht.

De opkamer, die vrij hoog boven de overige woonvertrekken ligt, geeft aan de daaronder liggende melkkelder iets meer hoogte dan gewoonlijk.

De toegang tot de opkamer wordt door een aardig eikenhouten wenteltrapje verkregen, dat tevens tot de zolderverdieping doorloopt.

Vervolgen we onze tocht, dan komen we op nr. 327 de kinderboerderij "Klaverweide" tegen. Deze hofstede met opkamer is zeer goed gerestaureerd.

Op nr. 347 zien we de Johannahoeve, welke na de verbouwing tot restaurant niet altijd vlekkeloos is gebleven. Kijk maar eens naar de hoofdentree in de zijgevel, waarvan de oorspronkelijke hoogte van de deur klein was, maar helaas heeft men deze aangepast op de maat van de hedendaagse mens. Verder heeft men al eerder het schilderachtige geheel in de voorgevel aangetast door een gesausde cementbepleistering over de mooie oude baksteen aan te brengen.

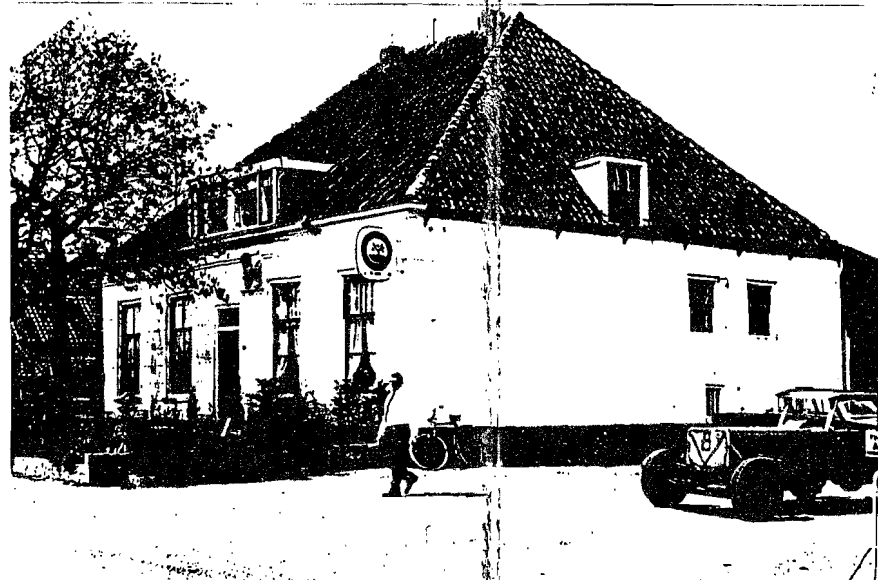
Ook heeft men door de huidige functie diverse aanbousels en een bijgebouw toegevoegd, die het onvervalste type Zuid-Hollandse hoeve geen goed hebben gedaan.

Een oud-Hollandse boerderij komen we tegen op nr. 355, gebouwd in 1883 volgens de gevelsteen.

Gevels verkeren, op de voorgevel na, in slechte staat. Ze zijn uitgevoerd in waalfor-

's-Gravenweg 355, ongeveer 1961

's-Gravenweg 379, "De Rooie Leeuw" in 1969

maat-baksteen.

De voorgevel is sterk dominerend, als symmetrische puntgevel met getoogde schuiframen. In de voorgevel zijn speklagen in het metselwerk opgenomen. Het zadeldak is gedekt met gegolfde Friese pannen en heeft een rondgaande kroonlijst.

Op het smeedijzeren toegangshek staat "hoeve Capelle".

Als laatste huis op Capels grondgebied zien we nr. 379, café "De Roode Leeuw", een herberg uit 1735.

In de vroegere jaren was dit een rustpunt voor paarden en mensen, die hier op verhaal konden komen op hun reis van Rotterdam naar Gouda. Er was ook een tol, vandaar enig oponthoud.

Het voorhuis heeft gevels met gepolychromeerd pleisterwerk, voorzien van een beeldhouwde leeuw anno 1775.

De westgevel van het achterhuis is met hout betimmerd, niet in oorspronkelijke staat; dit deed vroeger dienst als paardenstal.

Het dak van het voorhuis is gedekt met oud-Hollandse pannen, achter gedekt met golfplaten, wat jammer is.

Het voorhuis heeft een zogenaamde Franse kap uit 1890.

Op Nieuwerkerks gebied komen we aan bij nr. B-10, genaamd "Langehof". De grondvorm van deze hoeve vertoont een T-vorm, daar aan beide zijden het voorhuis, de woning, even ver buiten de zijgevel van de schuur uitsteekt. Hier gaat de nok van het schuurdak niet verder dan de achterzijde van het grote zadeldak van het woonhuis, waarmee het één geheel uitmaakt.

De voorgevel mist dan ook, omdat het schuurdak niet tot de gevel doorloopt, het teken-

achtige topgeveltje hetwelk men bij de vorige boerderijen veelal aantreft.

Het bijzonder mooie overstekende zadeldak, met grijsbruin bemost riet afgedekt, waarboven grote, gebogen blauwe nokvorsten liggen, gaat over de beide zijtuitgevels heen en is daar met een wolfseind afgesloten. Boven het dak steekt een hoge schoorsteen uit, welke het silhouet zeer verlevendigt.

Ook deze hoeve is in IJsselsteen opgetrokken en kenmerkt zich door een goede raam- en deurindeling, welke tevens de ligging van de kleine opkamer en de melkkelder aangeeft. De zijgevels zijn zeer simpel; slechts een enkel bovenvenster in de tuitgevel is zichtbaar.

Het hout van de kozijnen en ramen is zwaar van afmeting en in geel en groen geschilderd, hetgeen zich goed laat combineren met de geel-grijze tint van de baksteen.

Als laatste hofstede zien we die op nr. B-127, vlakbij de IJsseldijk. Hij ligt in het dicht bevolkte gedeelte van het dorp Nieuwerkerk.

Niettegenstaande de omgeving, die in de loop der tijden erg veranderd is, en door de dicht op elkaar staande bebouwing veel van zijn karakter heeft verloren, geeft deze hoeve toch een gaaf geheel te zien, goed van massa, eenvoudig van architectuur en aantrekkelijk van contour.

Niets is er te veel aan, alles is volkomen logisch ontwikkeld. De voorgevel wijkt iets van het gewone type af. Is daarbij de voordeur veelal in het midden van de voorgevel geplaatst, hier ligt zij aan de linker kant, waardoor de woonkamer en de opkamer met de kelder direct aan elkaar grenzen.

H.G. Gerritsen

